

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBi-4110-01-01/2012
R/12/001

Białystok, dnia 11 maja 2012 r.

Pani
Marta Półtorzycka
Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej
w Sokółce

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku skontrolowała w Ośrodku Pomocy Społecznej w Sokółce (zwanym dalej „Ośrodkiem” lub „OPS”) wykonanie zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz funkcjonowanie procedury „Niebieskie Karty” w latach 2010 -2011 i w I kwartale 2012 roku.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole podpisanym 10 maja 2012 r. Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Ośrodka w skontrolowanym zakresie. Ocena pozytywna wynika z prawidłowej realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, właściwej współpracy z instytucjami zajmującymi się tym problemem oraz aktywnego udziału pracowników OPS w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły podania w sprawozdaniach z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie niezetelnych danych o liczbie wypełnionych „Niebieskich Kart” oraz nieprawidłowego kwalifikowania wydatków na obsługę Zespołu Interdyscyplinarnego. Kontrola NIK wykazała również nieprawidłowości związane z naruszeniami procedury „Niebieskich Kart” w działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, za które Pani Dyrektor nie ponosi odpowiedzialności.

W latach 2010-2012 Ośrodek aktywnie uczestniczył w realizacji gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych, Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz od 22 czerwca 2011 r. również w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Realizowano cele tych programów poprzez działania polegające na:

¹ Dz. U. z 2012 r., poz.82

- informowaniu na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w tym wskazywaniu przyczyn, skutków i konsekwencji prawnych (strona internetowa OPS, tablica ogłoszeń, ulotki),
- propagowaniu lokalnej oferty pomocy i wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie,
- współpracy z Policją, Prokuraturą, Sądem, placówkami oświaty, ochrony zdrowia oraz z Fundacją Sokólski Fundusz Lokalny,
- kierowaniu potrzebujących do Punktu Pomocy Rodzinie w celu uzyskania porad i konsultacji (skorzystało z tego 19 ofiar przemocy),
- prowadzeniu procedury „Niebieskich Kart” dotyczących zdarzeń związanych z przemocą,
- uczestnictwie pracowników socjalnych OPS w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego i jego grup roboczych oraz zapewnieniu obsługi organizacyjno-technicznej temu Zespołowi, powołanemu w dniu 15 marca 2011 roku przez Burmistrza Sokółki, stosownie do postanowień art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie² (zwanej dalej „uopp”).

Właściwe wywiązywanie się Ośrodka z realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie zapewniało dwunastu wykwalifikowanych pracowników socjalnych.

1. W okresie od stycznia 2010 r. do dnia 18 października 2011 r., tj. do wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”³ (zwane dalej rozporządzeniem w sprawie „Niebieskich Kart”) procedura „Niebieskich Kart” wdrażana była w OPS wyłącznie na podstawie informacji uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Sokółce (KP Policji). Do OPS wpłynęły wówczas z Policji 123 informacje o interwencjach w sprawie przemocy w rodzinie. Po rozpoznaniu spraw pracownicy socjalni założyli 52 „Niebieskie Karty”, bowiem w pozostałych przypadkach rodziny nie wyraziły zgody na wdrożenie procedury. Po 18 października 2011 r. tj. w okresie od wejścia w życie rozporządzenia w sprawie „Niebieskich Kart,” do 31 marca 2012 r. wszczęto 28 postępowań dotyczących przemocy w rodzinie. Podstawą wszczęcia tych postępowań było przekazanie przez Policję informacji o sporządzeniu „Niebieskich Kart – A”.

W sprawozdaniach z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy za 2010 r. ówczesna Dyrektor OPS, zaś za 2011 r. Pani Dyrektor podały nierzetelne dane o liczbie wypełnionych „Niebieskich Kart” (odpowiednio 53 i 84), podczas gdy faktyczna ilość wypełnionych przez pracowników Ośrodka formularzy wyniosła 24 w 2010 r. i 40 w 2011 r. Przyczyną tego było podanie w sprawozdaniach liczby informacji z Policji o wdrożeniu procedury „Niebieskich Kart”, zamiast liczby formularzy wypełnionych przez pracowników OPS.

2. Kontrola losowo wybranych 25 spraw z zakresu przemocy w rodzinie wszczętych przed 18 października 2011 r. (spośród 123 zdarzeń, o których KP Policji poinformowała OPS) wykazała, że postępowanie pracowników Ośrodka było zgodne z obowiązującymi procedurami. W 19 przypadkach odnotowano sprzeciw rodziny wobec wypełnienia „Niebieskiej Karty” oraz przeprowadzenia wywiadu środowiskowego. Sytuacja

² Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.

³ Dz. U. Nr 209, poz. 1245

rodzin objętych procedurą (sześć spraw) była monitorowana, prowadzono rozmowy ze sprawcami przemocy w celu podjęcia leczenia odwykowego. W trzech rodzinach stwierdzono poprawę sytuacji, w dwóch kolejnych problem przemocy przestał istnieć (śmierć sprawcy, wyprowadzenie się ofiary), zaś w odniesieniu do jednego ze sprawców przemocy, na wniosek Ośrodka wszczęto postępowanie karne w sprawie popełnienia przestępstwa określonego w art. 207 § 1 Kodeksu karnego⁴ (znęcanie się).

3. Po wejściu w życie rozporządzenia w sprawie „Niebieskich Kart,” od dnia 18 października 2011 r. do 31 marca 2012 r. sprawy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (wszczęto 28 postępowań), na podstawie przekazanych przez Policję informacji o sporządzeniu „Niebieskich Kart – A”, prowadził Zespół Interdyscyplinarny. W skład tego Zespołu weszli m.in. pracownik socjalny Ośrodka (Wiceprzewodnicząca Zespołu), kurator sądowy, przedstawiciel Policji, Sądu, Prokuratury. Prace Zespołu wspierane były przez grupy robocze, w skład których wchodził m.in. pracownicy socjalni Ośrodka. Analiza ww. procedur wykazała, że we wszystkich postępowaniach wypełniana była „Niebieska Karta – C” oraz określany był plan pomocy, zgodnie z § 8 ust. 2 rozporządzenia w sprawie „Niebieskich Kart”. Wszystkie rodziny były monitorowane przez pracowników socjalnych OPS oraz dzielnicowych, cztery rodziny skierowano do Punktu Pomocy Rodzinie, trzy osoby do Poradni Zdrowia Psychicznego. W efekcie podjętych działań, w 20 rodzinach sytuacja się poprawiła, w tym dziewięć postępowań zakończono, zaś w 11 grupa robocza wskazała na potrzebę dalszego monitorowania sytuacji rodzin. W odniesieniu do trzech spraw wszczętych pod koniec marca 2012 r., brak było informacji o postępach działań. W jednej sprawie postanowiono wstrzymać się od działań do czasu rozstrzygnięcia przez prokuraturę, czy doszło do przemocy (dotyczyło podejrzenia, że zgłoszono fikcyjną przemoc wobec dziecka w rodzinie będącej w trakcie procesu rozwodowego). W pozostałych czterech postępowaniach grupa robocza nie stwierdziła poprawy sytuacji.
4. Analiza działalności Zespołu Interdyscyplinarnego wykazała nieprawidłowości związane z realizacją procedury „Niebieskich Kart”, a mianowicie:
 - Wiceprzewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego skierowała osiem wezwań na posiedzenia grupy roboczej, na które w tym samym czasie i miejscu zaproszono ofiarę i sprawcę przemocy, czym naruszono § 17 ust. 2 rozporządzenia w sprawie „Niebieskich Kart”;
 - w jednej ze spraw, zgłoszenie o przemocy domowej wpłynęło bezpośrednio do członka Zespołu Interdyscyplinarnego (prezes Fundacji Sokółski Fundusz Lokalny) od osoby poszkodowanej, lecz nie sporządzono „Niebieskiej Karty – A”, co było sprzeczne z art. 9d ust. 4 *uoppr*, który stanowi, że *wszczęcie procedury "Niebieskie Karty" następuje przez wypełnienie formularza "Niebieska Karta" w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie*. Przyczyną tego był brak formularza „Niebieskiej Karty” w dniu zgłoszenia przemocy, zaś później osoba poszkodowana wycofała zgłoszenie;

⁴ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 ze zm.)

- spośród dziewięciu zakończonych procedur „Niebieskich Kart”, w czterech postępowaniach nie sporządzono protokołu o zakończeniu procedury, mimo że w myśl § 18 ust. 2 ww. rozporządzenia zakończenie procedury wymaga udokumentowania w formie protokołu podpisanego przez przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego.
5. Realizując wymóg zapewnienia obsługi organizacyjno-technicznej Zespołu Interdyscyplinarnego, OPS gospodarował środkami przeznaczonymi na funkcjonowanie Zespołu, przekazywanymi przez Burmistrza Sokółki. W 2011 r. otrzymano - 2200 zł, a w I kwartale 2012 r. - 186 zł, które wydatkowano na zakup materiałów i wyposażenia. Główna księgowa OPS zakwalifikowała ww. kwoty do wydatków w § 4700 (finansowanie szkoleń pracowników nie będących członkami korpusu służby cywilnej), podczas gdy stosownie do obowiązujących zasad⁵ powinny one być ujęte w § 4210.

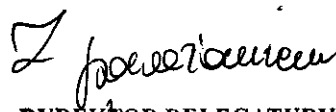
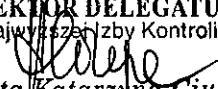
Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) podawanie w sprawozdaniach rzetelnych danych o liczbie wypełnionych „Niebieskich Kart”,
- 2) prawidłowe kwalifikowanie wydatków na obsługę Zespołu Interdyscyplinarnego,
- 3) podjęcie - w ramach współpracy OPS z Zespołem Interdyscyplinarnym - działań organizacyjnych w celu wyeliminowania nieprawidłowości w realizacji procedur „Niebieskich Kart” przez ten Zespół.

* * *

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pani Dyrektor o przedstawienie w terminie 14 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania przekazanych uwag i wniosków, lub o podjętych działaniach na rzecz realizacji wniosków lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie siedmiu dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, przysługuje Pani Dyrektor prawo zgłoszenia do Dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
z up.
Agata Katarzyna Ciupa
WICEDYREKTOR

⁵ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 38, poz. 207 ze zm.)